

Brüssel, 5. juuli 2018
Rev 1

TEADE SIDUSRÜHMAMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID TÖÖSTUSJULGEOLEKU VALDKONNAS

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes alates 30. märtsist 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“).² Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks ELile ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks.

Pidades silmas ebamääraast olukorda, eelkõige seoses võimaliku väljaastumislepingu sisuga, tuletatakse kandidaatidele või pakkujatele, lepinglastele või all-lepinglastele (salastatud lepingute puhul) ning taotlejatele ja toetusesaajatele (salastatud toetuslepingute puhul) meelde õiguslike tagajärgi, millega nad peavad arvestama, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Pange tähele, et käesolevas teates ei käsitleta:

a) kolmandas riigis asuvate füüsiliste ja juriidiliste isikute hankemenetluses osalemist kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju)⁴ artikliga 119 ning

b) hankemenetluses osalemisele ELi õigusaktidega kehtestatud piiranguid, mille eesmärk on kaitsta ELi julgeoleku esmatähtsaid huvisid või avalikku julgeolekut.

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

⁴ ELT L 298, 26.10.2012, lk 1.

Kui võimalikus väljaastumislepingus⁵ sisalduda võivas üleminekukorras ei lepita kokku teisiti, muutub alates väljaastumise kuupäevast Ühendkuningriigi staatus seoses tööstusjulgeoleku õigusnormidega,⁶ millega reguleeritakse hankemenetlusi, salastatud lepinguid ja salastatud toetuste andmise menetlusi / salastatud toetuslepinguid, komisjoni ning muude institutsioonide ja asutustega, kes kohaldavad komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsust (EL, Euratom) 2015/444 (ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta). Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed^{7, 8}.

1. TÖÖTLEMISLUBA

Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 44 lõike 3 kohaselt on juhtudel, kui hanke- või toetusmenetluse käigus on vaja väljastada ELi salastatud teavet, nõutav töötlemisluba.

Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 44 lõike 4 kohaselt ei sõlmi lepingu või toetuslepingu sõlmija salastatud lepingut või toetuslepingut enne, kui ta on saanud töötlemisloa välja andmise kohta kinnituse lepinglase, all-lepinglase või toetusesaaja asukohaks oleva liikmesriigi asjaomaselt riiklikult või määratud julgeolekuasutuselt või muult pädevalt julgeolekuasutuselt.

Alates väljaastumise kuupäevast ei loeta Ühendkuningriigi riikliku või määratud julgeolekuasutuse või muu pädeva julgeolekuasutuse välja antud töötlemislube enam otsuse (EL, Euratom) 2015/444 kohaselt kehtivaks.

See võib allkirjastatud salastatud lepingu/toetuslepingu tingimustest tulenevalt olla aluseks lepingu lõpetamisele, kui lepinglane/toetusesaaja ei ole võtnud sobivaid parandusmeetmeid, nt määranud lepingut teisele ettevõtjale, või kui leping sõlmiti konsortsiumiga, selle konsortsiumi piires tegevusi ümber suunanud osalejale, kellel on väljaastumise kuupäeva seisuga olemas töötlemisluba, mille on välja andnud

- EL-27 liikmesriik või

⁵ ELi ja Ühendkuningriigi vahel läbirääkijate tasandil kokku lepitud ja 19. märtsil 2018 avaldatud väljaastumislepingu eelnõus sisalduvas korras, sh üleminekukorras, on artikli 122 lõike 7 punktis b nähtud ette erinormid üleminekuperioodi kestel julgeolekuga seotud tundlikule teabele juurdepääsu kohta (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/draft_agreement_coloured.pdf). Siiski ei ole väljaastumislepingu tekstis veel lõplikult kokku lepitud ega seda ratifitseeritud.

⁶ Tööstusjulgeolekut määratletakse kui „meetmete kohaldamist selleks, et tagada ELi salastatud teabe kaitsmine salastatud lepingute raames [või] salastatud toetuslepingute raames“, komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsuse (EL, Euratom) 2015/444 (ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta) artikli 39 lõige 1 (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53).

⁷ Teised institutsioonid ja asutused on vastu võtnud samalaadsed õigusnormid, vt nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1) ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 19. septembri 2017. aasta otsus Euroopa välisteenistuse julgeolekueeskirjade kohta (ELT C 126, 10.4.2018, lk 1).

⁸ Käesolevas teates ei käsitleta tööstusjulgeolekut riigihangete kontekstis. Selle kohta vt „Teade huvirühmadele – Ühendkuningriigi väljaastumine ELi ja ELi õigusnormid riigihangete valdkonnas“ (https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness_et?page=1).

- kolmas riik, kellega on sõlmitud salastatud teabe kaitse leping, mis hõlmab tööstusjulgeolekut ja millega tagatakse riigi territooriumil registreeritud äriühingute töötlemisloa tunnustamine.

Kui menetlus on väljaastumise kuupäeval pooleli, lükatakse nendele julgeolekualastele kohustustele mittevastavad pakkujad või taotlejad tagasi.

2. JUURDEPÄÄSULUBA

Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artiklis 43 on sätestatud, et salastatud lepingud või salastatud toetuslepingud sisaldavad sätteid selle kohta, et lepinglase, all-lepinglase või toetusesaaja personal, kes vajavad salastatud lepingu, all-lepingu või toetuslepingu täitmiseks juurdepääsu ELi salastatud teabele, peavad läbima lepinglase, all-lepinglase või toetusesaaja asukohaks oleva liikmesriigi riikliku või määratud julgeolekuasutuse või muu pädeva asutuse julgeolekukontrolli.

Otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 44 lõike 3 kohaselt on juhtudel, kui hanke- või toetusmenetluse käigus on vaja väljastada ELi salastatud teavet, nõutav juurdepääsuluba.

Alates väljaastumise kuupäevast ei loeta Ühendkuningriigi riikliku või määratud julgeolekuasutuse või muu pädeva julgeolekuasutuse välja antud juurdepääsulube enam otsuse (EL, Euratom) 2015/444 kohaselt kehtivaks.

See võib allkirjastatud salastatud lepingu/toetuslepingu tingimustest tulenevalt olla aluseks lepingu lõpetamisele, kui lepinglane/toetusesaaja ei ole võtnud sobivaid parandusmeetmeid, nt taganud, et asjaomastel töötajatel on väljaastumise kuupäeva seisuga olemas juurdepääsuluba, mille on välja andnud

- EL-27 liikmesriik või
- kolmas riik, kellega on sõlmitud salastatud teabe kaitse leping, mis hõlmab tööstusjulgeolekut ja millega tagatakse juurdepääsuloa tunnustamine.

Kui menetlus on väljaastumise kuupäeval pooleli, lükatakse nendele julgeolekualastele kohustustele mittevastavad pakkujad või taotlejad tagasi.

3. ALL-LEPINGUD

Tuletatakse meelde, et otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artikli 46 lõigete 2 ja 3 kohaselt peab lepinglane enne salastatud lepingu mis tahes osa täitmiseks all-lepingu sõlmimist saama selleks lepingu sõlmijalt loa ning ta ei tohi anda ELi salastatud teavet all-lepinglasele ilma lepingu sõlmija eelneva kirjaliku nõusolekuta. Kolmandas riigis registreeritud all-lepinglastega võib sõlmida all-lepinguid, millega kaasneb juurdepääs ELi salastatud teabele, üksnes salastatud teabe kaitse õigusraamistiku olemasolu korral. Sarnaseid kohustusi kohaldatakse toetuslepingute alusel toetusesaajatele.

Kõnealuste kohustuste rikkumine võib allkirjastatud salastatud lepingu/toetuslepingu tingimustest tulenevalt olla aluseks lepingu lõpetamisele, kui lepinglane/toetusesaaja ei ole võtnud sobivaid parandusmeetmeid (nt taganud, et all-

lepingu võtab üle all-lepinglane, kellel on EL-27 liikmesriigi või julgeolekukokkulepe sõlminud kolmanda riigi välja antud juurdepääsuluba).

Kui menetlus on väljaastumise kuupäeval pooleli, lükatakse tagasi kõik pakkujad või taotlejad, kelle all-lepingud ei vasta julgeolekunõuetele.

Euroopa Komisjon
Personalihalduse ja julgeoleku peadirektooraat